

De week in de spotlights

Dramaopdrachten voor een terugblik op de week

Aan het eind van de week is het tijd voor reflectie: wat hebben de kinderen geleerd? Met dramaopdrachten tijdens de weekafsluiting verwerken de kinderen de schoolweek spelenderwijs. Dat is ontzettend leuk.

TEKST: ESTHER ERDTSIECK-BLAASER ILLUSTRATIE: FREEK VAN HAAGEN

Deze opdrachten zijn geschreven voor kinderen uit groep 7 en 8. Uiteraard kun je de opdrachten in versimpelde vorm ook met jongere kinderen doen. De opdrachten hebben geen vaste volgorde en je kunt ze los van elkaar uitvoeren.

Deel 1 van een serie van drie artikelen over drama. In elk artikel komt een andere bouw aan bod. In dit artikel: dramaopdrachten voor groep 7 en 8 om mee terug te kijken op de week.

DEEL 1

Energizer vooraf

Doe voorafgaand aan een dramaopdracht eerst een energizer. De kinderen komen zo alvast in de stemming en raken iets meer 'uit hun hoofd en in hun lichaam'.

ENERGIZER JIJ BENT NU!

Maak een kring. Wijs een kind aan dat mag beginnen. Dit kind wijst iemand aan en roept: 'jij!' Het kind dat aangewezen is, doet de handen in de lucht en roept: 'bent!' De burens van dit kind draaien zich naar het kind toe dat met de handen in de lucht staat en roepen naar dat kind wijzend: 'nu!' De tekst die je hoort is dus: *Jij bent nu.*

Het kind dat met de handen omhoog staat, wil helemaal niet aan de beurt zijn en wijst naar iemand anders in de kring en roept: 'jij!'. Het kind dat aangewezen is, doet de handen in de lucht en roept: 'bent!' De burens van dit kind draaien zich naar het kind toe enzovoort.

Zo gaat de aanwijsbeurt door de kring, eerst langzaam, dan steeds sneller.

Als het loopt, kun je er een wedstrijd van maken: wie een fout maakt (foute beweging of te laat), is 'af' en gaat op de grond zitten. Dan worden de burens dus ineens burens van iemand anders. De kinderen die op de grond zitten, verlaten de kring niet. Dat maakt het element van het burens zijn spannender. Naarmate er meer 'gaten' vallen, is iedereen steeds vaker aan de beurt. De twee laatste overblijvers winnen.

Dramaopdracht 1

DE DROOM VAN AFGELOPEN WEEK

Herken je deze situatie? Je droomt en in je droom val je van de ene situatie in de andere. Het ene moment ben je hier en het andere moment daar. Mensen verschijnen op allerlei plekken en hebben soms verschillende gedaantes. Tijdens je droom voelt dat niet vreemd, het lijkt zelfs allemaal heel logisch. Maar wanneer je wakker bent en over je droom nadenkt, besef je dat wat je droomde in werkelijkheid helemaal niet kan. Toch bestond je droom uit vlagen van de werkelijkheid.

In de dramaopdracht 'De droom van afgelopen week' staat één kind in het midden van de kring, dit is de dromer. Het kind droomt van de afgelopen week. De kinderen in de kring zijn de dromenspelers: zij spelen de droom. Een dromenspeler stapt naar het midden van de kring en speelt een situatie van afgelopen week. De dromer speelt meteen mee. Ze blijven net zolang toneelspelen tot er een nieuwe speler in de kring stapt die een nieuwe herinnering aan de week start. De dromer schakelt meteen over naar de nieuwe situatie en speelt mee. De dromenspeler wiens verhaal is afgebroken, gaat terug naar zijn of haar plek tussen de andere dromenspelers. Laat de situaties in een rap tempo afwisselen, zodat het een energieke, dynamische voorstelling wordt. ▶

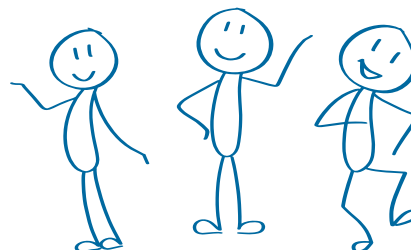
DRAMA ALS MIDDEL, KERNDOEL 54

In de sociale vaardigheidstrainingen die op veel scholen gegeven worden, gebruiken leerkrachten vaak dramaoefeningen. Deze oefeningen zijn een middel om een vaardigheid te trainen. Veel leerkrachten denken dat hiermee volledig is voldaan aan kerndoel 54: *De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.* Maar het is jammer om dramaoefeningen uitsluitend te gebruiken bij sociale vaardigheidstrainingen. Drama is een vorm van bewegend leren die positieve resultaten oplevert. Als je structureel dramaoefeningen gebruikt in de klas, bijvoorbeeld vakoverstijgend of, zoals dit artikel beschrijft, tijdens de weekafsluiting, worden de kinderen op verschillende momenten uitgedaagd om creatief te denken en om hun fantasie te gebruiken. Drama-oefeningen leveren veel op: de introverte kinderen krijgen de kans open te zijn en voor de energieke kinderen blijkt hun energie een kwaliteit te zijn. Als je drama bovendien koppelt aan de leerstof, verhoogt het het leerrendement.

Dramaopdracht 2

SCHOOLBOULEVARD

Als de kinderen al ervaring hebben met het spelen van dramaopdrachten, kunnen ze bij deze opdracht improviseren. Zo niet, laat ze de opdracht dan voorbereiden. Eén of twee kinderen spelen de presentatoren en kondigen de show aan, net zoals de presentator van het tv-programma RTL Boulevard dat altijd doet: 'Mijn naam is ..., Mijn naam is ... en dit is (naam van de school) Boulevard'. Vervolgens gaan zij achter twee tafels (de desk) staan. Op de desk ligt een spiekbriefje met drie onderwerpen van de afgelopen week. De onderwerpen kun jij als leerkracht bepalen, maar de kinderen kunnen ze ook zelf bedenken. Bij iedere opdracht hoort een expert. Op het moment dat de presentatoren een onderwerp behandelen, komt de expert van dat onderwerp aan de desk staan en vertelt erover. De presentatoren stellen tussendoor vragen. Laat iedere week een ander groepje een scène voor hun rekening nemen. Wanneer de groep een grotere uitdaging aankan, kunnen de presentatoren de experts zonder voorbereiding naar de desk roepen. De experts moeten dan improviseren, wat heel leuke situaties kan opleveren.

Dramaopdracht 3

DE JUF OF MEESTER IS VERKEERD GEPROGRAMMEERD

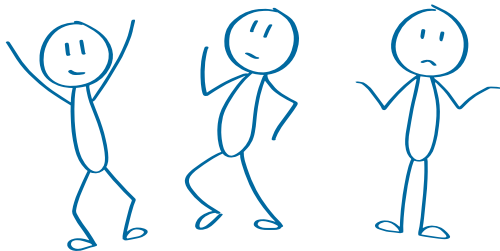
Verdeel de kinderen in groepjes en laat hen een scène voorbereiden. Zij kiezen een onderwerp dat ze afgelopen week geleerd hebben tijdens een instructiemoment. De scène begint op het moment dat er iets vreemds gebeurt met de leerkracht. Deze blijkt verkeerd geprogrammeerd te zijn. Misschien zat er iets vreemds in de koffie? Het kind dat de leerkracht speelt, legt precies het tegenovergestelde uit van wat er tijdens de les is gezegd. In de geschiedenisles vertelt de leerkracht bijvoorbeeld dat de vrouwen vroeger gingen jagen, terwijl de mannen verzamelden. Als de kinderen dit voorbereiden, moeten zij heel goed nadenken over wat zij echt geleerd hebben. Anders kunnen zij het tegenovergestelde niet goed uitleggen. De scènes zullen tot grote hilariteit leiden. Bij de nabespreking kun je refereren aan de juiste informatie uit de instructie. Op die manier bespreek je de geleerde lesstof nog een keer.

**DRAMALESSEN GAAN
NIET OVER GOED OF
FOUT, MAAR OVER
ERVAREN EN BELEVEN**

Dramaopdracht 4

SCÈNES MAKEN, JULLIE KUNNEN HET OOK!

Scènes maken is een belangrijk onderdeel van drama. Wat is het verschil tussen een scène en kijken naar kinderen die spelen zonder dat zij toneelspelen? De kinderen bedenken in tweetallen of in groepjes een scène. Als het kan, verwerken ze in deze scène een situatie uit de afgelopen week. Geef ze hiervoor 1 tot 2,5 minuten de tijd. Wanneer een scène te kort is, wordt er te weinig gespeeld, maar een te lange scène is voor het publiek vaak saai. Spreek een paar dingen af: de scène moeten een duidelijk begin en einde hebben, en tijdens de scène moet de emoties in ieder geval één keer veranderen. In de scène moet wel duidelijk zijn waarom dat gebeurt. De emotieverandering maakt het verhaal dat de kinderen spelen en hun eigen spel interessanter. Vaak vergeten kinderen in de bovenbouw om beleving in hun spel te leggen. Zij verliezen zich in gesproken tekst en staan op een plek tegen elkaar te spreken. Of zij hebben zelfs de neiging om te vertellen wat zij aan het doen zijn. Probeer hen te motiveren minder te spreken en meer te doen. Wanneer kinderen een scène met aandacht spelen, zal het publiek geboeid kijken. Spelers hebben vaak het idee dat zij iedere stilte met gesproken tekst moeten opvullen, maar dat hoeft echt niet. Het publiek vindt een non-verbale handeling vaak erg leuk om naar te kijken. Laat de kinderen voor een goede scène dus gesproken tekst afwisselen met non-verbale handelingen en suggereer hen een emotieovergang te spelen. Je zult zien dat de scènes dan veel interessanter worden.

BEELD: SHUTTERSTOCK

MEER INFORMATIE

- Erdtsieck-Blaaser, E, *Jij kan het ook!*, Uitgeverij Het Mooiste Boek, 2017.
- *Jullie kunnen het ook!*, het spel waarmee je verrassende scènes maakt.
- Informatie over het boek en het spel: jijkanhetook.nl.

Drama in de klas: gewoon doen!

Een dramaopdracht kost het ene kind minder moeite dan het andere en dramalessen geven ligt de ene leerkracht beter dan de andere. Maar je zult zien dat het gemakkelijker en prettiger gaat aanvoelen als jullie het vaker doen. Laat je inspireren door bestaand materiaal, maar ook door de creativiteit van de kinderen. Dramalessen gaan niet over goed of fout, maar over ervaren en beleven. Doe een dramaoefening, kijk naar de kinderen en beleef samen met hen wat dit voor moois en verrassends oplevert.

Esther Erdtsieck-Blaaser heeft ruim twintig jaar werkervaring als dramadocent in het onderwijs. Zij ontwikkelt lesmateriaal, dat voor een deel gebundeld is in haar boek *Jij kan het ook!*, en zij is freelance schrijver voor (onderwijs)magazines.